

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „W kierunku zorganizowanego zaangażowania młodzieży na rzecz klimatu i zrównoważonego rozwoju w procesie decyzyjnym UE”**(opinia z inicjatywy własnej)**

(2020/C 429/07)

Sprawozdawca: **Cillian LOHAN (IE-III)**

Decyzja Zgromadzenia Plenarnego	20.2.2020
Podstawa prawna	Artykuł 32 ust. 2 regulaminu wewnętrznego Opinia z inicjatywy własnej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego
Data przyjęcia przez sekcję	8.7.2020
Data przyjęcia na sesji plenarnej	18.9.2020
Sesja plenarna nr	554
Wynik głosowania	216/0/2
(za/przeciw/wstrzymało się)	

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Międzypokoleniowy aspekt polityki w zakresie klimatu i zrównoważonego rozwoju oraz mechanizmów wdrażania musi znaleźć odzwierciedlenie w silnym, znaczącym zaangażowaniu młodzieży na wszystkich etapach procesów decyzyjnych Unii Europejskiej – od opracowania wniosków ustawodawczych i inicjatyw po wdrożenie, monitorowanie i działania następcze.

1.2. Realizacja celów zrównoważonego rozwoju za pomocą Europejskiego Zielonego Ładu wymaga nowego podejścia w kierunku bardziej inkluzywnego modelu zarządzania z udziałem wielu zainteresowanych stron, który miałby na celu postawienie młodych ludzi w centrum procesu zaangażowania i wykraczał daleko poza zwykłe konsultacje i spotkania ad hoc.

1.3. EKES proponuje zorganizowanie Młodzieżowych Okrągłych Stołów ds. Klimatu i Zrównoważonego Rozwoju, z sobą w roli gospodarza oraz we współpracy z Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim.

1.4. Proponowane jest również włączenie młodzieżowego delegata do oficjalnej delegacji UE na posiedzenia UNFCCC COP. Ponadto EKES proponuje włączenie młodzieżowego delegata jako dodatkowego członka delegacji EKES-u, która ma status obserwatora podczas takich wydarzeń.

1.5. EKES będzie się starał wzmocnić głosy młodych ludzi i organizacji młodzieżowych, włączając ich w proces formułowania opinii dotyczących klimatu i zrównoważonego rozwoju, poprzez aktywne poszukiwanie wkładu ze strony przedstawicieli młodzieży i stałe zapraszanie ich jako prelegentów na wydarzenia organizowane przez EKES, a także poprzez wnioskowanie o umożliwienie młodzieży zabrania głosu w ramach innych instytucji UE, na przykład w Parlamencie Europejskim.

2. Wprowadzenie

2.1. Przyjęcie Agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz 17 celów zrównoważonego rozwoju⁽¹⁾ stanowi punkt zwrotny, jeśli chodzi o sposób, w jaki społeczność międzynarodowa zdecydowała o rozwiązaniu globalnych problemów poprzez zintegrowane łączenie wymiarów ekonomicznego, środowiskowego i społecznego. Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, jako projekt nastawiony na włączenie każdej grupy i dążenie do sprawiedliwości międzypokoleniowej, stanowi koncepcję o kluczowej wartości dla zrównoważonego rozwoju. Młode pokolenie nie powinno być pozostawione bez wsparcia wobec wyzwań związanych z konsekwencjami niezrównoważonej polityki, do której kształtowania się nie przyczyniło.

⁽¹⁾ Cele zrównoważonego rozwoju ONZ.

2.2. Świat stoi dziś w obliczu nadzwyczajnego zagrożenia związanego z klimatem. Reakcja rządów na kryzys klimatyczny była jak dotąd niewystarczająca, a świat jest daleki od osiągnięcia celu porozumienia paryskiego i celów zrównoważonego rozwoju. Społeczeństwo obywatelskie usilnie apeluje o bardziej zdecydowane i pilniejsze działania w dziedzinie klimatu. Najbardziej dramatycznym przejawem tych wezwań są strajki klimatyczne organizowane przez młodzież.

2.3. Pierwsza połowa roku 2020 była całkowicie skupiona wokół globalnej pandemii wywołanej przez COVID-19. Bezprecedensowa reakcja na ten wirus będzie miała trwały wpływ na krótko- i średnioterminowe prognozy gospodarcze. Konstrukcja osłonowych pakietów finansowych nie może być ignorowana. Wchodząc na rynek pracy, dzisiejsza młodzież będzie nadal doświadczać finansowych skutków COVID-19. Ponadto młodzi ludzie będą nadal odczuwać wpływ COVID-19 na swoje zdrowie psychiczne, edukację i ogólnie na uczestnictwo w życiu społecznym. Podejście do zrównoważonego rozwoju, polegające na zrównoważeniu potrzeb finansowych, społecznych i środowiskowych, jest jeszcze bardziej istotne w tym kontekście.

2.4. Zapowiedziane wsparcie finansowe na rzecz naprawy gospodarczej będzie stanowić obciążenie dla przyszłych pokoleń. Wykorzystywanie zasobów i możliwości na rzecz poszczególnych pokoleń powinno być uczciwe. Wsparcie po ustaniu epidemii COVID udzielane różnym sektorom powinno uwzględniać wymagania młodych ludzi w zakresie klimatu i ich prawa do zdrowszej i bardziej zrównoważonej przyszłości.

2.5. Plan odbudowy dla Europy⁽²⁾, ogłoszony przez przewodniczącą Komisji Ursulę von der Leyen, wynika z konieczności dopilnowania, aby odbudowa opierała się na zasadach Zielonego Ładu UE, oraz z potrzeby osiągnięcia celów w dziedzinie zarówno klimatu, jak i zrównoważonego rozwoju. Program odbudowy może rzeczywiście stać się pakietem pobudzającym transformację.

2.6. David Boyd, specjalny sprawozdawca ONZ ds. praw człowieka i środowiska naturalnego, wystosował w połowie kwietnia apel, stwierdzając, że kraje nie mogą wykorzystywać pandemii COVID-19 jako wymówki do osłabienia działań na rzecz ochrony środowiska i jej egzekwowania, po tym jak kilka rządów ogłosiło plany obniżenia standardów ochrony środowiska lub ograniczenia innych powiązanych środków takich jak monitorowanie i egzekwowanie wymogów środowiskowych⁽³⁾.

2.7. W świetle globalnego kryzysu ekologicznego, który poprzedził COVID-19, działania te są nieracjonalne i nieodpowiedzialne oraz zagrażają prawom osób słabszych i marginalizowanych. Takie decyzje polityczne prawdopodobnie przyspieszą pogorszenie stanu środowiska i będą miały negatywny wpływ na szereg praw człowieka, w tym na prawo do życia, zdrowia, wody, kultury i żywności, jak również na prawo do życia w zdrowym środowisku. Kryzys COVID-19 uwydatnił znaczenie bezpiecznego, czystego i zrównoważonego środowiska naturalnego.

2.8. Ponieważ cele zrównoważonego rozwoju mają obecnie być realizowane za pośrednictwem Europejskiego Zielonego Ładu, zasadniczo należałoby rozpocząć debatę na temat zmiany paradygmatu w kierunku bardziej inkluzywnego modelu zarządzania z udziałem wielu zainteresowanych stron na rzecz zrównoważonego rozwoju. Młodzi ludzie powinni być częścią tego nowego modelu zarządzania i mieć możliwość angażowania się w proces decyzyjny na szczeblu UE w sposób ustrukturyzowany i formalny, wychodzący poza zwykłe konsultacje i spotkania *ad hoc*.

2.9. Organizacje młodzieżowe odgrywają w tym kontekście ważną rolę, ponieważ poprzez swoje szerokie sieci reprezentują interesy milionów młodych ludzi w Europie i na świecie. Są one kluczowymi podmiotami dbającymi o to, by młodzi ludzie nie tylko byli obecni w instytucjach, ale także mieli możliwość wniesienia znaczącego wkładu w proces decyzyjny.

2.10. Organizacje młodzieżowe mogą odgrywać wiele różnych ról. Praca z młodzieżą i uczenie się pozaformalne mają pozytywny wpływ na zrównoważony rozwój, ponieważ ich celem jest budowanie silnej pozycji młodych ludzi, którzy aktywnie przyczyniają się do rozwoju naszego społeczeństwa. Organizacje młodzieżowe mogą również przyczynić się do wzmocnienia głosu młodzieży w celu wspólnego dążenia do zrównoważonego rozwoju na szczeblu lokalnym, krajowym, regionalnym i globalnym oraz pociągnięcia rządów i instytucji do odpowiedzialności w zakresie podjętych zobowiązań.

2.11. Wysokiej jakości mechanizmy uczestnictwa i reprezentacji młodzieży stwarzają szansę na partnerstwo między decydentami politycznymi, młodymi ludźmi i organizacjami młodzieżowymi w kształtowaniu decyzji, które mają wpływ na życie młodych ludzi. Ważne jest, aby skorzystać z tej okazji i zapewnić stabilność i odporność naszych demokracji, dla których warunkiem podstawowym jest uczestnictwo wszystkich grup społecznych w procesach decyzyjnych.

⁽²⁾ Komisja Europejska, Decydujący moment dla Europy: naprawa i przygotowanie na następną generację, COM(2020) 456 final, i dokument towarzyszący Budżet UE napędza plan odbudowy Europy.

⁽³⁾ <https://news.un.org/en/story/2020/04/1061772>

2.12. Wszystkie aspekty polityki muszą uwzględniać wpływ na młodzież i jej perspektywy, w tym na przyszłe pokolenia. Od inwestycji związanych ze zmianami klimatycznymi po strategię „od pola do stołu” – rola młodzieży jest szczególnie ważna, gdy rozważane są aspekty społeczne i zachowująca aktualność polityka.

2.13. W ramach opinii przeanalizowane zostaną możliwości formalnego włączenia młodzieży do działań na szczeblu instytucjonalnym. Pozwoli to położyć fundamenty pod nowe, ustrukturyzowane podejście do zaangażowania młodzieży na szczeblu UE. Ponadto w opinii zaproponowane zostaną również konkretne zalecenia dla EKES-u, jak lepiej włączyć młodych ludzi w jego procesy robocze, by ich głos był lepiej słyszalny i by tym samym komunikat EKES-u stał się bardziej sprawiedliwy w kontekście międzypokoleniowym.

3. Związek między zmianą klimatu a potrzebą zaangażowania młodzieży

3.1. Młodzi ludzie mają prawo do wypowiedzenia się w sprawach, które ich dotyczą. Prawo do uczestnictwa opiera się na Agendzie ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, w której młodzież uznaje się za „krytycznych inicjatorów zmian”, określonych w celach zrównoważonego rozwoju.

3.2. Żadna inna kwestia nie zmobilizowała w ostatnich latach większej liczby młodych ludzi na całym świecie niż zmiany klimatu. Młodzi ludzie w wieku od 15 do 24 lat stanowią 16 % ludności świata, a do 2030 r. ich populacja sięgnie 1,3 mld osób. Decyzje w sprawie zmian klimatu i innych kwestii środowiskowych podejmowane dziś przez przywódców politycznych będą miały wpływ na przyszłe pokolenia. Zasada ta znana jest jako sprawiedliwość międzypokoleniowa.

3.3. Młodzi ludzie mają energię, kreatywność i motywację, aby rzucić wyzwanie obecnym niezrównoważonym modelom. Zmiany społeczne prowadzone przez młodych ludzi wykraczają poza granice pokoleniowe, kulturowe i geograficzne. Słabiej związani strukturami ideologicznymi i instytucjonalnymi, młodzi ludzie wykazali się umiejętnością nieszablonowego myślenia i opracowywania innowacyjnych rozwiązań dla całego społeczeństwa.

3.4. Ponieważ zmiany klimatu zakłócają zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych – schronienia, pożywienia i wody – są one uważane za największe globalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego w XXI wieku. Dzieci i młodzież należą do grup najbardziej narażonych na skutki zmian klimatu, przy czym Światowa Organizacja Zdrowia szacuje, że dzieci będą cierpieć na ponad 80 % chorób, urazów i zgonów z ich przyczyny. Dzieci są również bardziej podatne na pośrednie skutki zmian klimatu takie jak niedobory żywności, konflikty międzygrupowe, trudności gospodarcze i migracje. Pandemia COVID-19 uwypukliła wrażliwość dzieci, ponieważ ich narażenie jako grupy zależnej zostało wyraźnie nakreślone.

3.5. Co więcej, psychospołeczne skutki zmian klimatu wynikają nie tylko z bezpośredniego doświadczania ich wpływu, ale także z różnych doświadczeń i wiedzy na temat zagrożenia, jakie stanowią one dla przyszłości. Istnieją wyraźne dowody na występowanie powszechnych reakcji emocjonalnych na zmiany klimatu, nawet w krajach o wysokich dochodach, które jeszcze nie odczuwają ich bezpośrednich skutków. Badania wykazały, że wielu młodych ludzi doświadcza strachu, smutku, złości i poczucia bezsilności.

3.6. Co więcej, kryzys klimatyczny powoduje rozpad naszych struktur wsparcia gospodarczego i społecznego. Młodzi ludzie muszą zmagać się z poważnymi problemami gospodarczymi, społecznymi, kulturowymi, politycznymi i środowiskowymi odziedziczonymi po poprzednich pokoleniach. Kryzysy gospodarcze i wynikająca z nich polityka oszczędnościowa w nieproporcjonalnie dużym stopniu dotyczą młodych ludzi. Młodzi ludzie znajdujący się w najbardziej niekorzystnej sytuacji doświadczają niepewności i przedłużającego się ubóstwa. Ze względu na swoje pochodzenie społeczno-ekonomiczne, orientację seksualną, tożsamość płciową i ekspresję płciową, pochodzenie etniczne lub rasę, status migracyjny, niepełnosprawność i/lub inny status napotykać oni dodatkowe przeszkody, takie jak trudne warunki życia i bariery w zakresie możliwości zatrudnienia.

4. Czerpanie wiedzy z istniejących struktur i procesów

4.1. W ciągu ostatnich osiemnastu miesięcy byliśmy świadkami tego, jak dzieci i młodzież z całego świata strajkują i wykorzystują swoje głosy, by domagać się zmian. Niektórzy inspirowani są znanymi działaczami na poziomie globalnym lub krajowym; inni inspirowani siebie nawzajem; jeszcze inni nie mogą dłużej tolerować ciągłego wspierania społeczeństwa „wzrostu za wszelką cenę” lub wykorzystywania publicznych pieniędzy do wspierania niezrównoważonych praktyk, na przykład finansowania sektorów paliw kopalnych i innych szkodliwych dotacji. Od czasu, gdy ruch FridaysForFuture został zainicjowany w sierpniu 2018 roku, 13 milionów osób w 228 krajach przyłączyło się do strajków klimatycznych⁽⁴⁾.

⁽⁴⁾ Źródło: Piątki dla Przyszłości: statystyki na temat strajku.

Zaangażowanie młodzieży na szczeblu krajowym

4.2. Niektóre kraje UE stworzyły po tym wydarzeniu mechanizmy pozwalające na włączenie głosu młodzieży w proces kształtowania polityki w zakresie klimatu. Młodzieżowa Rada Klimatyczna w Danii jest niezależnym młodzieżowym organem doradczym przy ministrze ds. klimatu. Gromadzi ona przyczynki od młodych ludzi z całego kraju i formułuje konkretne propozycje polityczne dla ministra. Propozycje te są następnie włączane do procesów politycznych, co daje młodym ludziom kanał dostępu do bezpośredniego wpływania na rozwój polityki klimatycznej. Ponadto w niektórych miastach w Danii funkcjonują również młodzieżowe rady klimatyczne na szczeblu lokalnym ⁽⁵⁾.

4.3. Wielu młodych przedsiębiorców od samego początku uwzględnia ekologiczne i społeczne aspekty swojej działalności. Praktyki biznesowe mające na celu zmniejszenie oddziaływania na środowisko powinny być wspierane na szczeblu krajowym, na przykład poprzez ulgi podatkowe, i promowane jako pozytywne tendencje mobilizujące młodych przedsiębiorców do tworzenia zrównoważonych modeli biznesowych.

4.4. Inicjatywy takie jak węgierski zielony parlament uczniowski, który przedstawia organom administracji miejskiej propozycje w sprawach ochrony środowiska, są ważne, ponieważ nie tylko edukują, ale również dają szkołom możliwość wzmocnienia więzi z mieszkańcami miasta oraz między szkołami a rodzicami.

Zaangażowanie młodzieży na szczeblu europejskim

4.5. Dialog z młodzieżą na szczeblu UE jest procesem partycypacyjnym UE, dzięki któremu młodzi ludzie mogą nawiązać kontakt z decydentami w określonej sprawie poprzez przedstawianie im swoich pomysłów i propozycji w zakresie różnych zagadnień związanych z polityką UE. Wspomaga on realizację strategii UE na rzecz młodzieży na lata 2019–2027 i jest zorganizowany na zasadzie 18-miesięcznego cyklu roboczego.

4.6. Rada Doradcza Rady Europy ds. Młodzieży jest partnerem pozarządowym w strukturze wspólnego zarządzania, który ustanawia standardy i priorytety pracy sektora młodzieży Rady Europy oraz przedstawia zalecenia dotyczące przyszłych priorytetów, programów i budżetów. Składa się ona z 30 przedstawicieli młodzieżowych organizacji pozarządowych i sieci w Europie, a jej głównym zadaniem jest doradzanie Komitetowi Ministrów we wszystkich kwestiach związanych z młodzieżą. Promuje ona system współzarządzania w procesach decyzyjnych na wszystkich szczeblach jako dobrą praktykę w zakresie uczestnictwa młodzieży, demokracji i integracji.

Zaangażowanie młodzieży na szczeblu ONZ

4.7. Na poziomie ONZ Główna Grupa ds. Dzieci i Młodzieży (*Major Group for Children and Youth – UN MGCY*) jest oficjalnym, formalnym i samorządnym mechanizmem kierowanym przez Zgromadzenie Ogólne ONZ umożliwiającym młodym ludziom znaczące zaangażowanie się w działalność ONZ. UN MGCY posiada struktury robocze i koordynacyjne odpowiedzialne za różne aspekty jej pracy, jak również kilka formalnych stanowisk upoważnionych przez wyższe organy.

4.8. W zakresie klimatu – YOUNGO jest oficjalnym organem młodzieżowym Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC). YOUNGO składa się z organizacji i osób, które identyfikują się jako młode. Nie jest to organizacja, lecz raczej ujednolicony, otwarty, formalny mechanizm zaangażowania grup i/lub osób, które mogą wnieść wkład w procesy UNFCCC w sposób częsty, sformalizowany, demokratyczny i inkluzywny.

4.9. Potrzeba większego zaangażowania młodych ludzi została uznana 21 września na Młodzieżowym Szczycie Klimatycznym w Nowym Jorku. Zobowiązanie klimatyczne Kwon-Gesh, które wzywa młodych ludzi do pociągnięcia ich rządów i przywódców do odpowiedzialności, zostało poparte przez ponad 50 krajów od daty zwołania szczytu.

4.10. Strategia ONZ na rzecz młodzieży do 2030 roku ma na celu zaspokojenie potrzeb, zbudowanie podmiotowości i propagowanie praw młodych ludzi, a także zapewnienie ich zaangażowania i udziału w realizacji, przeglądzie i działaniach następczych w stosunku do Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju do 2030 roku oraz innych odpowiednich programów i ram światowych.

Czerpanie wiedzy z innych platform

4.11. Ustanowiona przez Komisję w 2017 r. wielostronna platforma na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju, w której EKES aktywnie uczestniczył, odegrała ważną rolę, ale też wiele można w niej ulepszyć pod względem zasobów na jej funkcjonowanie, częstotliwości posiedzeń, odpowiedzialności za ustalanie porządku obrad, możliwości poszerzenia debaty i zaangażowania członków oraz możliwości przeprowadzania bardziej regularnych, przejrzystych i dostępnych konsultacji społecznych.

⁽⁵⁾ Źródło: Młodzieżowa Rada ds. Klimatu (Youth Climate Council) ONZ.

4.12. Europejska platforma zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym (ECESP), prowadzona wspólnie przez służby EKES-u i Komisji Europejskiej, zapewnia przestrzeń dla szerokiej grupy zainteresowanych stron do wymiany dobrych praktyk i pomysłów oraz tworzenia wartościowych sieci. Przekazanie odpowiedzialności za platformę zainteresowanym stronom stanowi główną różnicę w porównaniu z wielostronną platformą na rzecz realizacji celów zrównoważonego rozwoju i jest to dobra praktyka do naśladowania przy tworzeniu innych ustrukturyzowanych mechanizmów uczestnictwa.

5. Wizja znaczącego zaangażowania młodzieży

Zasady

5.1. Oczywiście jest, że organizacje młodzieżowe nie chcą tworzyć nowych mechanizmów zaangażowania odnośnie do procesów, których przede wszystkim nie uznają za istotne. Kryzys klimatyczny ma głębsze korzenie i proponowanie rozwiązań oznacza stawianie fundamentalnych pytań o to, w jakim społeczeństwie chcemy żyć w przyszłości i jaką wizję gospodarki chcemy stworzyć, aby utrzymać nasze neutralne klimatycznie społeczeństwo. „Jeśli celem jest zmiana systemu, a nie klimatu, może być konieczne zrobienie czegoś więcej niż tylko edukowanie młodych ludzi w kwestii zmian klimatu i zachęcanie ich do aktywizmu. Może nadszedł już czas, aby zamiast tego poważnie potraktować większą część aspektów, form, przestrzeni i wyrazów protestów młodzieży”⁽⁶⁾. Dlatego też kwestie horyzontalne, które są ściśle związane ze skuteczną polityką klimatyczną, takie jak sprawy pieniężne, powinny również zostać otwarte na zaangażowanie młodzieży.

5.2. Aby zaangażowanie było znaczące, młodzi ludzie powinni zostać włączeni w ramach całego procesu instytucjonalnego: w fazach przygotowawczych, realizacji, działań następczych oraz ocenie inicjatyw i procesów politycznych. Wiele kanałów konsultacyjnych ma już sztywno ustalone ramy, co prowadzi do nierówności sił. Ważne jest, aby młodzi ludzie mieli poczucie współodpowiedzialności za swoje zaangażowanie i aby byli w stanie współtworzyć program wraz z instytucjonalnymi interesariuszami.

5.3. Jako punkt wyjścia korzystne byłoby określenie przeszkód dla uczestnictwa młodzieży, które mogą mieć charakter prawny lub administracyjny lub wynikać z braku świadomości bądź braku dostępu do informacji dotyczących uczestnictwa młodzieży i mechanizmów reprezentacji. Należy również zająć się przeszkodami społecznymi, gospodarczymi i kulturowymi, które utrudniają uczestnictwo młodych ludzi. Nie powinno się bagatelizować roli nieformalnych społecznych i kulturowych rozmów i wymiany informacji, prowadzonych na przykład w grupach rówieśniczych lub w rodzinach. Powinno nie budzić wątpliwości, że prawo do uczestnictwa ma każdy.

5.4. Oczywiście jest, że potrzebne są środki, aby wesprzeć budowanie niezbędnej wiedzy i umiejętności oraz zapewnić równe szanse znaczącego uczestnictwa, również dla młodych ludzi, którzy biorą udział w mechanizmach uczestnictwa i reprezentacji młodzieży. Rządy i właściwe instytucje powinny zapewnić organizacjom młodzieżowym wystarczające, strukturalne, solidne i trwałe zasoby oraz niezbędne wsparcie polityczne, aby mogły one angażować się w mechanizmy uczestnictwa i reprezentacji młodzieży.

5.5. Młodzieżowy ruch klimatyczny i jego działacze mają prawo do tego, by ich głosy były słyszane w procesach decyzyjnych, które będą miały wpływ na ich życie. Jest to również wyraźny element międzypokoleniowego aspektu sprawiedliwości klimatycznej.

5.6. UE musi w dalszym ciągu odgrywać wiodącą rolę w innowacyjnym zaangażowaniu zainteresowanych stron. Jako instytucjonalne centrum społeczeństwa obywatelskiego, EKES jest naturalnym łącznikiem i partnerem w realizacji zorganizowanego zaangażowania.

Konkretna propozycja

5.7. Przedstawiciele EKES niejednokrotnie komunikowali⁽⁷⁾, że na szczeblu europejskim konieczne jest zorganizowane zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego oraz wyraźne upoważnienie społeczeństwa obywatelskiego do uczestniczenia w rozwijaniu, wdrażaniu i monitorowaniu polityk i strategii mających na celu osiągnięcie neutralności klimatycznej. UE ma obecnie możliwość stworzenia mechanizmów zaangażowania za pośrednictwem Europejskiego Paktu na rzecz Klimatu. Integralną częścią tego paktu powinien być mechanizm zaangażowania młodzieży w działania na rzecz klimatu i zrównoważonego rozwoju, wspomagany przez organizacje młodzieżowe.

5.8. Decydenci UE powinni stworzyć przestrzeń dla regularnego i znaczącego dialogu z młodymi ludźmi na temat propozycji politycznych i strategii w zakresie klimatu i zrównoważonego rozwoju. Młodzieżowe Okrągłe Stoły ds. Klimatu i Zrównoważonego Rozwoju, będące w gestii pierwszego wiceprzewodniczącego wykonawczego Komisji Europejskiej, powinny odbywać się dwa razy w roku w Brukseli.

⁽⁶⁾ Źródło: Exploring youth activism on climate change: dutiful, disruptive, and dangerous dissent, *Ecology and Society*.

⁽⁷⁾ Zob. opinia EKES-u „Wspieranie działań podmiotów niepaństwowych w dziedzinie klimatu” (Dz.U. C 227 z 28.6.2018, s. 35), i opinia EKES-u Europejski Pakt na rzecz Klimatu (Dz.U. C 364 z 28.10.2020, s. 67).

5.9. Ich gospodarzem powinien być EKES we współpracy z Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim.

5.10. Wkład młodych ludzi w prace Okrągłych Stołów powinien być gromadzony i formalnie przesyłany do PE i KE, a obie instytucje powinny udzielać pisemnej odpowiedzi, która określiłaby, które wnioski mogą, a które nie mogą zostać wdrożone i dlaczego. Okrągłe Stoły nie mogą stać się jedynie forum do rozmów, ale powinny raczej demonstrować znaczące zaangażowanie i reakcje ze strony decydentów politycznych.

5.11. Poza spotkaniami z Komisją Europejską i Parlamentem Europejskim można również zaprosić do rozmów odpowiednie prezydencje. Zapewni to młodym ludziom możliwość nawiązania dialogu z Radą UE. Obrady Okrągłych Stołów mogłyby odbywać się synchronicznie z rotacjami prezydencji, tak aby młodzi ludzie mogli mieć rzeczywisty wpływ na program prezydencji.

5.12. Aby stworzyć kanał komunikacji z młodymi ludźmi, należy przygotować listę mailingową Dialogu z Młodzieżą ws. Klimatu i Zrównoważonego Rozwoju i zarządzać nią za pośrednictwem mediatorów ds. Młodzieżowych Okrągłych Stołów ds. Klimatu i Zrównoważonego Rozwoju, korzystając z przykładu organizacji młodzieżowych struktur ONZ. Lista mailingowa byłaby otwarta dla wszystkich młodych interesariuszy klimatycznych i ułatwiałaby dobrą komunikację i wymianę informacji w obrębie grupy oraz między nią a instytucjami.

5.13. Decydenci UE powinni zapewnić wysokiej jakości zaangażowanie organizacji młodzieżowych w opracowywanie, wdrażanie i monitorowanie różnych mechanizmów usystematyzowanego zaangażowania młodzieży w sprawy klimatu i zrównoważonego rozwoju w procesach decyzyjnych UE. Pomoże to w zbudowaniu zaangażowania, które będzie sprzyjać kreatywności i pomysłom młodych ludzi, a jednocześnie sprawi, że pomysły te zostaną przełożone na politykę.

6. Praktyczna realizacja wizji przez wszystkie instytucje UE

Institucje UE

6.1. Dziesiątki oddanych sprawie młodych delegatów z całego świata uczestniczy w corocznych konferencjach klimatycznych, aby prezentować zalecenia, zachęcać delegatów do działania, śledzić postępy, organizować wydarzenia towarzyszące i uczestniczyć w nich oraz budować sieci. Dołączenie młodzieżowego delegata do delegacji UE ds. klimatu na posiedzenia UNFCCC COP pokazałoby, że instytucje UE poważnie podchodzą do konkretnego zaangażowania młodych ludzi.

6.2. Konwencja z Aarhus, której stroną jest Unia Europejska, powinna być w pełni egzekwowana poprzez przyznanie młodym ludziom i organizacjom młodzieżowym możliwości i udzielanie im wsparcia w występowaniu przed Trybunałem Sprawiedliwości UE w celu zabezpieczenia ich prawa do otrzymywania informacji o środowisku od władz publicznych lub prawa do uczestnictwa w podejmowaniu decyzji dotyczących środowiska⁽⁸⁾.

6.3. Młodzi ludzie i organizacje młodzieżowe powinni być zaangażowani w ciągłą reakcję UE na kryzys COVID-19 i działać na rzecz zasadniczych zmian w naszych systemach społecznych, gospodarczych i politycznych, u podstaw których leżą zasady zrównoważonego rozwoju. Ogłoszony w kwietniu 2020 r. pakiet oślonowy o wartości ponad 500 mld EUR musi również gwarantować, że zasady te będą stanowić podstawę jego wdrożenia. Jest to jedna taka okazja na pokolenie, aby zniwelować systemowe nierówności i odejść od niezrównoważonych praktyk.

6.4. Ważne jest, aby organizacje młodzieżowe mogły czerpać korzyści z działań na rzecz budowania zdolności, które pomogą im poruszać się w otoczeniu regulacyjnym i administracyjnym. Zapewnianie budowania potencjału, wsparcia politycznego i finansowego, a także ułatwianie tworzenia sieci i powiązań wzmocni pozycję młodych ludzi i ułatwi ich zaangażowanie w procesy decyzyjne.

EKES

6.5. EKES powinien dawać przykład, włączając młodzieżowego delegata UE do swojej delegacji UNFCCC COP, która ma status obserwatora w ramach delegacji UE. Wybrany młodzieżowy delegat UE zostałby włączony do dwustronnych spotkań i wydarzeń towarzyszących EKES-u. Podmioty te mogłyby porozumiewać się w kwestii tego procesu i jego wyników z organizacjami i sieciami młodzieżowymi, w tym z siecią Młodzieżowych Okrągłych Stołów ds. Klimatu i Zrównoważonego Rozwoju. Korzystałyby one ze wsparcia sekretariatu zapewnianego przez EKES do celów powyższych misji.

⁽⁸⁾ Opinia EKES-u w sprawie dostępu do wymiaru sprawiedliwości w dziedzinie ochrony środowiska (Dz.U. C 129 z 11.4.2018, s. 65).

6.6. EKES mógłby zobowiązać się do współpracy z przedstawicielem młodzieży przy wydawaniu każdej opinii EKES-u dotyczącej klimatu i zrównoważonego rozwoju. Osoba ta przedstawiałaby sprawozdawcy swoje uwagi na temat poglądów młodych ludzi i byłaby zapraszana do przedstawienia swoich komentarzy podczas wysłuchania, posiedzenia grupy analitycznej lub posiedzenia sekcji, w zależności od przypadku. Przedstawiciel młodzieży mógłby zostać wybrany przez sprawozdawcę EKES-u w oparciu o zalecenie mediatorów ds. Dialogu z Młodzieżą ws. Klimatu i Zrównoważonego Rozwoju. Rolę tę można by opisać jako nieformalną funkcję w rodzaju kontrsprawozdawcy.

6.7. EKES uruchomił już mechanizmy umożliwiające przedstawicielom młodzieży regularne zabieranie głosu podczas wydarzeń publicznych dotyczących klimatu i zrównoważonego rozwoju. W następnej kadencji praktyka ta powinna zostać rozszerzona na wszystkie wydarzenia publiczne, które dotyczą kwestii przyszłościowych i które korzystałyby z wkładu młodzieży.

6.8. Europejski Młodzieżowy Szczyt Klimatyczny organizowany wspólnie przez EKES i Parlament Europejski mógłby stać się dorocznym wydarzeniem dla młodych ludzi. Wydarzenie to może pomóc zwiększyć rzecznictwo młodzieży, przyczynić się do budowania potencjału i upodmiotowienia młodych ludzi oraz tworzyć powiązania między instytucjami UE, co byłoby kluczowe dla znaczącego, ustrukturyzowanego i trwałego zaangażowania młodych ludzi w proces decyzyjny UE.

6.9. EKES zwraca się również do Parlamentu Europejskiego o ustanowienie formalnego procesu konsultacji z przedstawicielami młodzieży przy opracowywaniu ich stanowisk w sprawie propozycji politycznych dotyczących klimatu i zrównoważonego rozwoju.

6.10. Z myślą o przyszłości EKES mógłby zadbać o to, aby na jego forum było reprezentowanych wystarczająco dużo organizacji młodzieżowych, a także zapewnić wymianę doświadczeń i wiedzy z młodzieżowymi oddziałami organizacji, do których należą jego członkowie. Wiele organizacji członków EKES-u ma swoje oddziały młodzieżowe – należy aktywnie zachęcać większą liczbę członków do nawiązywania kontaktów z potencjalnymi przyszłymi członkami z sekcji młodzieżowych ich organizacji. EKES w dalszym ciągu wykorzystuje wzorcowe wydarzenie „Twoja Europa – Twoje Zdanie”, by zapewnić zaangażowanie młodzieży. Mimo że w tym roku odwołano je ze względu na epidemię COVID-19, zostanie zorganizowane w przyszłym roku i będzie się koncentrowało na klimacie i zrównoważonym rozwoju.

7. Przyjęcie pozytywnej wizji na przyszłość

7.1. Dla większości Europejczyków najgorsze konsekwencje kryzysu klimatycznego wciąż wydają się odległe o wiele lat. Pandemia COVID-19 daje nam praktyczny przykład tego, co może się zdarzyć, gdy głosy naukowców i ekspertów są ignorowane. Pokazała ona również, że tworzenie polityki opartej na rzetelnej nauce może być skuteczne w radzeniu sobie z kryzysem. Ta lekcja musi znaleźć zastosowanie do kryzysu klimatycznego: wciąż mamy czas, aby zapobiec niektórym z najgorszych konsekwencji i przygotować się na pozostałe.

7.2. Opracowując i wdrażając strategię odbudowy gospodarki po skutkach wywołanych pandemią, należy na pierwszym planie polityki zachować działania na rzecz klimatu i zobowiązania w zakresie zrównoważonego rozwoju. Agenda ONZ 2030 i porozumienie paryskie stanowią podstawę międzynarodowego multilateralizmu w rozwiązywaniu tych kwestii, a Europejski Zielony Ład musi zostać wzmocniony, aby zapewnić zrównoważone, neutralne pod względem emisji dwutlenku węgla społeczeństwo przyszłości, które będzie honorować zobowiązania międzypokoleniowe.

7.3. Ruch młodzieżowy wykazał się dużą zdolnością adaptacyjną podczas blokady wywołanej pandemią. Jego przesłanie odbiło się szerokim echem dzięki mobilizacji online i innowacyjnym sposobom jego rozpowszechniania z wykorzystaniem wszystkich form komunikacji, od żądań politycznych po humor. To innowacyjne i ambitne podejście do projektowania naszej przyszłości musi zostać docenione i uwzględnione.

7.4. Pozytywna wizja przyszłości została dostrzeżona podczas skądinąd brzemiennej w skutki oddziaływania COVID-19-. Najniżej opłacani pracownicy w naszej gospodarce zostali uznani za niezbędnych. Nasi pracownicy są bardziej elastyczni, niż można było przypuszczać. Większy kontakt z rodziną i naszymi najbliższymi społecznościami okazał się niezwykle satysfakcjonujący i cenny. Zwrócono uwagę na korzyści dla zdrowia i dobrego samopoczucia wynikające z dostępu do przyrody. Mamy teraz możliwość zadbać o to, abyśmy wykorzystali wyciągnięte pozytywne wnioski i zastosowali je jako istotne elementy nowej normy.

Bruksela, dnia 18 września 2020 r.

Luca JAHIER
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego